

Svar på remiss: "Lite mer lika. Översyn av kostnadsutjämnings för kommuner och landsting" (SOU 2018:74)

Kostnadsutjämnings syftar till att skapa likvärdiga ekonomiska förutsättningar för alla kommuner och landsting att tillhandahålla invånarna service oberoende av opåverkbara, strukturella förhållanden. Systemet ska alltså inte utjämna för skillnader i ambitionsnivå eller effektivitet utan grunda sig i huvudsak på skillnader i befolkningens ålderssammansättning och bebyggelsestruktur. Kostnadsutjämnings är solidariskt finansierad inom kommunsektorn och staten har ingen del i finansieringen, till skillnad mot inkomstutjämnings. Större förändringar försvårar därför kraftigt möjligheten till långsiktiga planeringsförutsättningar.

Det nya förslaget innebär att kostnadsutjämnings fördelningsprofil förstärks men till stora delar utan att kunna härledas till de nettokostnader för olika verksamheter som redovisas i räkenskapsammandragen. Eftersom analysen görs på aggregerad nivå kan kostnadsskillnader inte alltid kan utläsas ur statistiken. Utredaren menar att utjämnings bör ta hänsyn till skillnader i behov utöver det som går att avläsa i form av strikta skillnader i kostnader och att det rimligen bör finnas fördyrande omständigheter när det gäller att bedriva verksamhet i kommuner med svagare socioekonomi. Att det rimligtvis även borde finnas fördyrande omständigheter när det gäller att bedriva verksamhet i en växande kommun då nya skolor, förskolor, vägar m.m. är mycket dyrare än befintliga, inkluderas inte i analysen. För att fördelningsystemet ska behålla sin legitimitet måste förändringar i detta, oavsett skäl, kunna förklaras med utgångspunkt i fakta och de variabler som ingår största möjliga mån kunna härledas. Föreliggande förslag går i motsatt riktning då spårbarheten minskar.

Vi vill trycka på hur viktigt det är att hålla variabler och priser som ligger till grund för utjämnings aktuella. Vi ser även att det görs en utvärdering av hur väl delmodellerna utjämnar för det som är tänkt.

Enligt utredningen på sidan 13 kan man läsa "Faktum är att kommuner med en svag socioekonomi ofta har lägre kostnader för skolan än andra." vidare skriver utredaren "Det bör rimligen finnas fördyrande omständigheter när det gäller att bedriva förskole- och grundskoleverksamhet i kommuner med svagare socioekonomi."

Vi tycker att det kunde vara bra att utvärdera om utredarens tanke om "rimligen" är med sanningen överensstämmande och tycker därför att en utvärdering borde göras inom en inte alltför lång tid efter införandet för att ta reda på om den socioekonomiska faktorn fått det önskade utfallet.

Vi vill påpeka att i faktorn för byggkostnader bör Kungsbacka inräknas i Göteborgs kranskommuner. Idag är det bara de kommuner som ligger runt Göteborg och som ligger i Västra Götalandsregionen som gör det. Avståndet mellan Kungsbacka och Göteborg är mindre än vad det är i flera av de kommuner som fått ersättning för höga byggkostnader. Kungsbacka är dessutom expansiv och bygger mycket.

Hans Forsberg
Kommunstyrelsens ordförande